EESTI HÄÄL

ESTONIAN NEWS - eestlaste ajaleht Inglismaal. www.eestihaal.co.uk

Nr. 2340 | 26. juuli 2014 | asutatud detsember 1947

JAANIPÄEV JA FOLGIÕHTU BRADFORDIS

Laupäeval, 21. juunil tähistati Bradfordis võidupüha ja jaanipäeva. Nagu tavaks, olid ka sel aastal kutsutud jaanipäevaks esinejad Eestist. Seekord otsustati veidi eksootilisema muusikavaliku kasuks kui varasemalt – meil õnnestus tuua kuulajateni setukeelne kohandatud pärimusmuusika folk-rock bändi ZETOD esituses. Bändi tegemisi pärjati 2014. aastal Eesti parima etnobändi tiitliga albumi „Lätsi kõrtsu“ eest. Tõesti, teist nii omanäolist bändi Eesti muusikute seas on hetkel raske leida.

Pidupäevale eelnes Põhja-Inglismaa eesti kooliaasta viimane õppepäev. Koolis korrati üle põhilisem aasta jooksul õpitu ning mängiti hasartselt eestikeelsete sõnade äraarvamise mängu. Nagu ka päris Eesti koolis, said lapse endale suveks kohustusliku lektüüri – katkendi Eno Raua „Sipsikust“.

Jaanipäeva avas pidulikult Eesti Kodu klubi esimees Vello Vahter ning seejärel anti koolilastele tunnistused õppetöös osaluse eest ja kingituseks väikesed Eesti käsilipud. Tänuga peeti meeles ka kaht fantastilist õpetajat, kes meie tööle aasta jooksul kaasa aitasid – Reeta ja Karinit. Edasi toimus äsjaasutatud naislaulurühma eestvedamisel minilaulupidu, kus koos rahvaga lauldi igihaljaid lemmikuid nagu „Saaremaa valss“ ja „Jaanipäev“.

Peale aktuse ametliku osa lõppu said lapsed osaleda Haldi, Marriti ja Agne ettevalmistatud tegevustes – sportmängudes, rahvariietes poiste ja tüdrukutega värvimislehtede värvimises ning mullitajate valmistamises ja nende kasutamises.

Õhtu peaesinejad, ZETOD võitsid kiiresti inimeste südame ning suutsid rahva endale kaasa elama panna. Alustuseks õpetas Jalmar Vabarna rahvalikke tantse ja mänge. Edasi kuulsime ansambli repertuaari ning imetlesime poiste virtuooslikku pillimänguoskust. ZETODele oli see esimene kontsertreis Ühendkuningriiki. Reedel, 20. juunil esinesid nad ka akustilise kavaga Manchesteris Didsbury baptistikirikus, kus tutvustasid Setumaad ja setu pärimuskultuuri. Nagu kuulsime, on ajalooline Setumaa praegu jagatud kaheks, millest pindalalt väiksem osa paikneb Eesti Vabariigi ja suurem – Vene Föderatsiooni aladel. Selle aga korvab asjaolu, et Eesti poole peal tegutseb Setumaa ainus bänd – ZETOD. Saime veel teada, et setudel on iga-aastased Kuningriigipäevad, mille käigus valitakse kuningas Peko maapealne asemik - ülembsootska. Kuningas Peko ise puhkab aga Petseri kloostri all. Sel aastal valiti nimetatud ametipostile bändi viiulimängija, Matis Leima isa. Seega oli meil au ja võimalus lähedalt näha Setumaa printsi! Kui aga mõelda, mis kõige rohkem setudele iseloomulik on, siis on selleks kahtlemata setu leelo, ehk polüfooniline rahvalaulutraditsioon, mis ka 2009. aastal kanti UNESCO inimkonna vaimse kultuuripärandi esindusnimistusse (Wikipedia). Nende kahe õhtu jooksul õnnestus rahval kuulda leeloainelisi esitusi, mis ei jäänud publiku seas imetluseta.

Vaatamata bändiliikmete noorusele – muusikute vanused jäävad vahemikku 22 – 27 aastat, on nad saavutanud Eestis populaarsuse nii noorte kui vanemate kuulajate seas ning aidanud seeläbi kaasa rahvaliku pärimuse edasikandmisele. ZETOD alustasid oma tegevust 11 aastat tagasi, kui Värska kooli juurde kuuluva muusikakooli õpilastest moodustati pärimusmuusikat viljelev bänd. Bändi repertuaari kuuluvad peamiselt rahvalaulude seaded, kuid on ka hulgaliselt folgi-ainelist omaloomingut, mille autoriteks nii Jalmar Vabarna kui Matis Leima. Bändiliikmed kannavad Setu meeste rahvariideid, mis erinevad tunduvalt Eesti meeste rahvuslikest riietest. Kui Bradfordis esinemiste vaheajal tundsime huvi, kes riided valmistanud on, siis vastati, et pluusid-püksid valmisid emade käe läbi. Samuti on villased põlvsukad Värska naiste käsitöö.

Kuna tegu oli enamusele bändiliikmetest esmakordse külastusega Inglismaale, oli ka eredaid muljeid palju. Kõige suuremaks erinevuseks vast eesti ja inglismaa inimeste vahel tõi bänd välja inimeste avatuse, mis esialgu tundus võõrana. Ka vasakpoolne liiklus tekitas elevust ning arvati, et sellega harjumiseks peaks vast pikemat aega Inglismaal viibima. Kui palusin bändil midagi kohalikele eestlastele omalt poolt öelda, pandi südamele, et siiatulnud eestlased ei unustaks võõrsil ära oma emakeelt ega kodumaad.

Jaanipäevale kohaletulnuid oli paarkolmesaja ringis ning piduliste rõõmsana hoidmiseks pakuti nagu alati šašlõkki ja burgereid, kooke, võileibu ning Eestist kohalejõudnud jooke. Meie pere lahkus peolt peale kontserdi lõppu, veidi enne ühtteist õhtul, kuid kuuldavasti toimus ka iga-aastane järelpidu, sest keegi ei raatsinud kallitest kodumaalt tulnud külalistest lahkuda. Peo korraldamisele panid õla allla mitmed, siinkohal on sobilik tänud edasi anda Bradfordi Eesti Kodu klubile, Eesti Kultuuriministeeriumile, Põhja-Inglismaa Eesti koolile ning firmadele Leibur ja DHL. Tänu ka kohaletulnute toetusele – ilma teieta ei oleks meil olnud nii meeldejäävat õhtut.

Katrin Hiietam

TULGE RAHVAPEOLE!

Laupäeval 16. augustil toimub „Rahvapidu” Kesk-Inglismaal Rugby lähedal Catthorpe Manoris. Üle aastate on Rahvapeole tulnud eestlased koos elukaaslaste ja sõpradega. Kohale tulevad nii noored kui ka vanemad põlvkonnad; nii Eestis kui võõrsil sündinud; eestlased, kes elavad siin ajutiselt või need, kelle alaline elukoht on Inglismaal.

„Rahvapidu” ühendab eesti laste suvelaagri lõpupidu ja Inglismaa eestlastele traditsiooniliseks saanud 'Suvepäeva.' Tänavu pühitseme laste suvelaagri 65. aastapäeva! Esimene „Suvepäev” oli 1953. aastal, seega 61 aastat tagasi. 1954. aastal „Suvepäeva” üritus toimus Horwichis, Lancashire'is ja sellest võttis osa rohkem kui tuhat eestlast. Eestlaste ühiskond Inglismaal sellel ajal oli palju väiksem kui praegu – vähem kui 5000 inimest, aga isegi aeglasema transpordiga ja ilma autodeta tuli üks viiendik eestlastest Suurbritannias kokku! Peale taasiseseisvumist augustikuus 1991 ja Euroopa Liitu astumist on olukorrad muutunud. Nüüd on Uks kindlasti kaugelt üle 10,000 eestlase.

Reisimise võimalused on ka muutunud, kas puhkusele Euroopas või mujale, või tagasi Eestisse suveks. Muidugi polnud varem välis-eestlastel sellist võimalust.

Minu kutse on mõeldud nendele, kes ei ole augustis puhkusel - palun tulge Rahvapeole! Võtke sõbrad ja tuttavad kaasa. Ja kui teie isiklikult ei sa tulla, siis palun rääkige oma sõpradele ja tuttavatele sellest vägevast suvepeost. Üritus pakub muusikat, rahvatantsu, loteriid ja staaridena külalisesinejaid Eestist - tuntud Boris Lehtlaan koos Tiit Saluveeri ja Tõnu Timmiga.

Catthorpe asub Kesk-Ingismaal vähem kui kaks tundi Londonist, Manchesterist, Bradfordist, Cambridgeist ja Bristolist.

Ootame Teid Catthorpe'is!

Toomas Ojasoo, Inglismaa Eestlaste Ühingu esimees. *(Rohkem infot: lk 4)*

1 **Jaanipeod Bradfordis ja Leicesteris. Kutse Rahvapeole!**

2 **Toimetaja veerg, Rahvatantsijate eestvedajad saatkonnas, Uus saatkonnahoone**

3 **Küüditamise mälestus teenistus, Laste suvelaagri tagasivaated**

4 **Teated ja reklaamid**

Lisa leht **Laulu- ja tantsupidu**

Järgmine Eesti Hääl ilmub
3. septembril 2014
Kaastööd ja kuulutused palume hiljemalt **20. augustiks 2014**

KODUMAALT LAHKUMINE 1944

Kallid lugejad!

Septembrikuus saab 70 aastat sellest ajast kui toimus suur põgenemine Eestist Nõukogude vägede eest. See oli suur ja tähtis sündmus Eesti ajaloos ja on tähtis, et mälestused sellest püsiksid ka tulevastele põlvkondadele.

Ootame isiklikke mälestusi põgenemisest Eesti Hääles avaldamiseks. Palun saata kirjutised Eesti Hääle toimetusele kas emaili kaudu või posti teel hiljemalt 20. augustiks.

Mälestused võivad ka olla anonüümsed kui ei soovita nime avaldada.

Reet Järvik, Toimetaja

(artikkel lk 3)

LEICESTERI JAANI-SIMMAN

Meie tähistasime selle-aastast jaanipäeva pisut varem, juba 14.juunil.

Pidu oli reklaamitud Leicesteri Eesti Maja Facebook'i leheküljel, Eesti Hääles ja Eesti Majas. Varsti levis ka suusõnaliselt uudis jaanipeost ja Eestist tulevatest lõõtspillimängijatest.

Foto: Marju Põld

Kohaletulnud rahvahulga järgi otsustades on jaanipäev endiselt eestlastele tähtis pidu ja kui vähegi võimalik, siis soovitakse seda teiste rahvuskaaslastega tähistada, olgu siis Eestis või võõrsil. Rõõmu jagus nii noortele, vanadele kui ka lastega peredele. Oli tore näha ringi jooksmas palju lapsi, peol oli neid mõne nädala vanusest varateismelisteni.

Üle 70 kohaletulnud peolise nautis grill-liha, salateid ja rukkileiba. Rikkalikult oli ka varustatud baar ja olen kindel, et igaüks leidis sealt endale midagi meelepärast.

Imekombel õnnestus meil vihmast pääseda ja pidu sai toimuda väljas, Eesti Maja õuel. Nautisime lõõtspilli mängu ja laulsime kaasa tuntud lauludele. Krapsakamad vihtusid ka tantsu. Pildile on jäänud “õllepruulija”.

Suured tänud pillimeestele Leho Laaserile ja Toomas Ojasaarele mõnusa õhtu eest Leicesteri Eesti Majas.

Lisaks tahan kõikide peost osavõtjate nimel tänada peo korraldajaid, kõiki abilisi, kes koristasid Eesti maja ja õue ning kõik peoks valmis sättisid. Erilised tänud neile, kes olid töötoimkonnas baaris, grillimas ja pileteid müümas, samal ajal kui kõik teised pidutsesid.

Eva Piirimägi-Sadler, Leicesteri Eesti Maja

EESTI JA LONDONI RAHVATANTSIJATE EESTVEDAJAD KOHTUSID EESTI SAATKONNAS

... ja ongi tantsupidu läbi. Viimase pooleteise aasta pingutused said ilusa lõpu nagu heas muinasjutus muiste. Lisaks lõpututele harjutustele, töötubadele ja läbirääkimistele mahtus suurpeo ettevalmistuste hulka ka väga palju põnevaid kohtumisi.

Maikuus oli Londonis käimas tantsupeo konsultant ja Tuljaku lavastaja Angela Arraste. Eesti Seltsi rahvatantsijate eestvedamisel ja saatkonnarahva külalislahke kutse tulemusena said lõunasöögilaua ümber kokku Angela, 50 aastat Eesti Seltsi rahvatantsurühma juhatanud Aili Eistrat, peaaegu sama kaua rühmas tantsinud Karin Eistrat ja Seltsi arhiivitiimi ning tantsijate esindajad. Kohtumisel osales ka Eesti suursaadik proua Aino Lepik von Wirén, kes samuti on aastaid rahvatantsuga tegelenud.

Angela Arraste teab kõike tantsupidude sünniloost, on uurinud ja avaldanud artikleid rahvatantsuharrastusest paguluseestlaste hulgas, selle rolli eestluse säilimisel ja rahvatantsuharrastusega seotud kultuuri- ja suurpidusid väljaspool Eestit. Aili Eistrat on olnud Eesti Seltsi liige alates 1947. aastast, mil ta Ühendkuningriiki saabus, sealt edasi on tema käe all arenenud poole sajandi jagu eestlaste tantsulugu Londonis.

Angela ja Aili kohtumine tähendas muu hulgas seda, et esmakordselt vestlesid omavahel ühed maailma parimad Tuljaku-asjatundjad. Angela on seda õpetanud, uurinud ja tantsinud üle 30 aasta, Aili aga oli Anna Raudkatsi – Tuljaku looja – õpilane. Selgus, et Tuljak on aastakümnete jooksul teinud läbi väga palju muudatusi ning mõned eakamad väliseestlased tunnevad selle tantsu täna tantsupeol ära ilmselt pigem muusika kui liikumise järgi. Ehk siis et tants on nagu emakeelgi – elus, pidevas liikumises ja arengus. Kõik nõustusid samas, et uuenduste kõrval on väga oluline meeles pidada vana ja traditsioonilist tantsupärandit, selle uurimisele ja säilitamisele saavad aga just väljaspool Eesti riigipiire elavad eestlased väga palju kaasa aidata. Nii palusidki meie tantsijad Aili Eistratil endale tulevikus vähemalt üks „vanamoodi“ eesti rahvatants selgeks aidata õpetada.

Tantsijate ülisuureks üllatuseks selgus, et tänased tantsurühma liikmed tantsivad muu hulgas Aino Kallase tütarde ja Anna Taru rahvarõivastes. Aili rääkis muheda huumoriga sellest, kuidas Eesti meremehed meestantsijate jaoks tumesinist rõivast aitasid muretseda, sest rasketel pärastsõja-aegsetel aastatel ei olnud seda kuskilt võimalik saada. Valged linased pluusid aga valmisid eesti naiste sõrmede all voodilinadest, mis hooldekodudest „laenatud“. Mida sa hädaga teed – eesti rahvatants pidi ellu jääma. Leidlikke lahendusi oli teisigi – Karin Eistrat meenutas, kuidas tema lapsepõlvaegne tantsuseelik oli emal Alice Tormalt saadud, sedakorda sündis rahvarõivas ümber proua Torma klaverikattest.

Angela Arraste jaoks oli muuseas väga huvitav saada teada siinsete eestlaste suurtest suveüritustest – „suvipeod“ nagu neid minevikus kutsuti. Selgus, et Eestis nende kohta info praktiliselt puudub, ehkki siin toimus pidusid, kus tantsis korraga 50 paari. Täna Suurbritannias elavad eestlased tunnevad suvipidude järeltulijat Rahvapeo nime all.

Kohtumine saatkonnas aga ei jäänud üheks üksikuks juhuslikuks rahvatantsijate ürituseks. Koostöö läheb hooga edasi. Aili ja Karin Eistrat on andnud Seltsi arhiivile juba mitmeid ülipõnevaid intervjuusid, mis aitavad meie tantsijatel nö oma juuri, identiteeti leida.

Aili annetas kodueestlastele hinnanguliselt 150 aastat vana rahvarõivaeseme – pottmütsi, mis kuulus eesti rahvatantsu legendi Ullo Toomi vanaemale. Esialgu reisib see haruldane ese Angela Arraste abil Tartu Laulupeomuuseumi suvisele väljapanekule, pärast seda leiab aga kodu Eesti Rahva Muuseumis. Ullo Toomi oli 1934. aasta I Eesti Mängude liikumise üldjuht. Nendest mängudest kasvas hiljem välja üleriigilise tantsupeo idee. Nii meie siin Londonis kui Eesti muuseumid on selle annetuse üle väga väga tänulikud.

Arhiivitöö jätkub, rahvatantsijad tantsivad ja – lauljad laulavad, hoiame koduigatsuse üleval ja toetame nii Eestit ja eestlust väljaspool selle riigipiire.

Soovin kõigile Eesti Hääle lugejatele kaunist suve ja ilusaid elamusi ning ärge unustage meiega ühendust võtta, kui teilgi mõni huvitav lugu rääkida või ese näidata on. Ootame põnevusega.

Ave Siilak, Londoni Eesti Selts
arhiiv@londonieestiselts.co.uk

TOIMETAJA VEERG

Kallid lugejad,

XXVI laulu- ja XIX tantsupidu 'Aja puudutus - Puudutuse aeg' on juba möödas ja ees seisab taasiseseisvumise 23. aastapäev 20. augustil.

Olin ise taas laulupeol ja üritus oli muidugi äge ning võimas. Küll oli uhke tunne marssida rongkäigus kui tervitati meid pidevalt tee äärest ja korterite akendest. Nii laulu- kui tantsupeo etendused olid vapustavad ja näitasid kindlalt seda, mida üks väike rahvas on suuteline tegema tahtejõuga, ühtehoidmisega ja kibeda tööga.

Peale laulupeo nädalavahetust sõitsime üüriautoga mõneks päevaks ümber Eestimaa. Taasiseseisvumisest alates olen vähemalt kolmkümmend korda Eestis käinud ja nende aastate jooksul olen näinud kodumaal palju muudatusi. Sel korral aga tekkis mulle esimest korda mulje, et Eesti on nüüd saavutanud Lääne-Euroopa riigi staatuse. Rääkimata Tallinnast on nüüd igal pool kõik tasemel - isegi väiksemates vanausuliste külades Peipsi järve ääres on kõik majad ja hooned ilusti värvitud ja korda tehtud. Mõisad ja lossid on restaureeritud ning pakuvad kvaliteetset teenindust ja mugavusi turistidele. Poed, kohvikud, pubid ja restoranid on maitsekalt sisustatud ja pakuvad ahvatlevaid hõrgutisi ning rikkalikku joogivalikut.

Ma olen väga uhke Eestimaa ja eesti rahva saavutuste üle nii kultuurilisel kui ka majanduslikul pinnal viimase kahekümne aasta jooksul. See näitab maailmale, et eesti vaimu ja eesti jonni ei suuda keegi maha suruda.

Tervitan Eestit taasiseseisvumise aastapäeval ja loodan, et teie, kallid lugejad, leiate tee Rahvapeole Catthorpe Manoris, laupäeval 16. augustil, kus saame koos pühitseda Eesti iseseisvust, laste suvelaagri 65. aastapäeva nautides laste ettekandeid ja Boris Lehtlaane, Tiit Saluveeri ning Tõnu Timmi musitseerimist.

Kohtumisteni!

Reet Järvik, Toimetaja

Erratum

Juunikuu artiklis ‘IES Tuleviku 40’ jätsin mainimata, et Kristy Sheldon andis üle auhinna Karin Blakeley'le pikaajalise panuse eest IES Tuleviku esinaisena. *Toimetaja*

LONDONIS ALGAVAD UUE EESTI SAATKONNAHOONE RENOVEERIMISTÖÖD

Eesti saatkond Ühendkuningriigis hakkab 2015. aastast asuma uuel aadressil 44 Queen’s Gate Terrace, London, SW7.

Välisminister Urmas Paeti sõnul on üks olulisemaid põhjusi uude saatkonnahoonesse kolimiseks vajadus pakkuda Suurbritannias elavatele ja töötavatele Eesti kodanikele paremaid konsulaarteenuseid. „Esiteks aitavad uue hoone avaramad ruumid muuta konsulaarvastuvõtu mugavamaks ning teiseks võimaldavad need vajadusel saatkonda tööle võtta veel ühe konsuli, et inimeste teenindamine oleks senisest veelgi kiirem ja sujuvam,“ selgitas ta.

Välisminister lisas, et kuna uus saatkonnahoone saab olema ruumikam ja funktsionaalsem, siis on suuremal esinduspinnal võimalus korraldada senisest arvukamale publikule ka erinevaid üritusi. „See annab kindlasti parema võimaluse Eesti tutvustamiseks Suurbritannias,“ märkis Paet.

Saatkonna uue hoone jaoks osteti maja Kensingtoni ja Chelsea’i linnaosas juba 2007. aastal ning nüüd on ka eraldatud välisministeeriumi eelarvesse vajalik raha, et alustada maja renoveerimisega.

Tänav, kus uus saatkond paiknema hakkab, rajati aastatel 1851–1855 ja maja ise ehitati aastatel 1859–1860. Queen’s Gate Terrace oli üks tänavaid uues kvartalis, mis ehitati 1851. aastal toimunud suure maailmanäituse jaoks. Kvartali arendajaks oli William Jackson. Maja esindab 19. sajandi keskpaigale iseloomulikku viktoriaanlikku arhitektuuristiili ja on muinsuskaitse all.

Hetkel asub Eesti saatkond aadressil 16 Hyde Park Gate.

Välisministeerium pressi osakond

(Endine Eesti Saatkond Ühendkuningriigis mis asus 167 Queen’s Gate’is müüdi 1989. aastal ja on nüüd Omani Saatkond)

SUMMARY IN ENGLISH

This month we report on the national song and dance festival held in Tallinn at the beginning of July. The festivals started in 1869 and take place every five years. This year it attracted large audiences and record numbers of performers. On both Saturday and Sunday more than 100,000 people attended the song festival grounds to listen to 33,000 singers! The three day dance festival at the Kalev Stadium, comprising of more than 10,000 dancers, attracted a total of 35,000 spectators.

On a smaller scale, though still maintaining Estonian traditions and the love of music and singing, Midsummer’s day celebrations took place in Leicester and Bradford. At the latter, the star act was the young folk group ‘Zetod’ from Setumaa.

Another annual event will soon be taking place in England - ‘Rahvapidu’ at Catthorpe on 16th August. The guest artists from Estonia are Boris Lehtlaan, Tiit Saluveer and Tõnu Timm. Children taking part in the 65th anniversary summer camp will also be performing with songs and dances. Please make every effort to attend. Articles about previous anniversary camps are printed on page 3.

Folk dancing is an important feature of Estonian culture and the article above gives some background to national dancing in London, though we must not forget that groups also existed in other Estonian centres.

The first large wave of Estonians to England arrived after World War II and in September, it will be 70 years since the older generation living here had to leave their homeland. There will be commemoration services in London and Bradford. A request for short accounts about leaving Estonia is carried on the front page. They can be published anonymously if wished, in either language, in next month's edition. I look forward to a bumper mail box. We also report on the service commemorating the heart-rending deportations in the Baltic States in 1941 and 1949.

Reet Järvik

MÄLUPILDID SUUREST PÕGENEMISEST

13. juunil avati Eesti Rahva Muuseumi näitusemajas näitus „1944. Meri läände. Mälupildid suurest põgenemisest“.

1944. aasta suvel ja sügisel põgenes pealetungivate Nõukogude vägede eest üle Läänemere Soome, Rootsi ja Saksamaale umbes 70 000 eestlast. Üksikute inimeste ja tervete perede elu muutus sellega, et otsustati astuda paati või laevale. Mere ületamine kujunes piiriks Eestis elatud elu ja välismaal elatud eesti elu vahel. Ajutisest lahkumisest sai minek päriseks, vabasse maailma pääsemise hinnaks oli kodumaa kaotamine, mis tähendas, et esialgu katkesid kontaktid mahajäänud pereliikmetega ja puudus võimalus Eestisse tulla.

Tervet elu muutvat sündmust on keeruline unustada, ka 70 aastat hiljem on see põgenike mälupiltides olulisel kohal. Näituse keskmes on üheksa toonase lahkuja põgenemislood alates Eestist lahkumisest kuni elu esmase paika loksumiseni Rootsis või Saksamaal. Nendes lugudes on dramaatilisi hetki, traagilisi kaotusi, valusaid loobumisi, aga ka uskumatuid seiklusi ja õnnelikke juhuseid.

Need on siiski põgenemise edulood, sest 1944. aasta hilissuvel-varasügisel olid paljud inimesed Eestis lähenevate Nõukogude vägede eest teel idast läände ja lõunast põhja. Enamik teekondi katkes ammu enne mereni jõudmist, sest rinne jõudis järele ja tuli tagasi koju pöörduda. Teise osa katse pääseda vabasse maailma lõppes 1945. aastal Saksamaal, kui jäädi Vene tsooni, mis viis tagasisaatmiseni Nõukogude Liitu. Oli ka päris traagilise lõpuga lugusid, mis katkesid tormisel Läänemerel või Saksamaa pommitamistes.

Välitöid Rootsis, Ameerikas ja Kanadas toetasid Haridus- ja Teadusministeeriumi Rahvuskaaslaste programm ja Eesti Kultuurkapital.

Lisaks on avatud raamatunäitus ERMi näitusemaja fuajees „Kannatuste aasta 1944: eestlaste võimalused ja valikud“.

Näitus jutustab raamatute, käsikirjade ja fotode abil loo ühest traagilisemast perioodist Eestimaa ajaloos, kui kahe totalitaarriigi pillutada jäänud Eesti oli kaotanud sõjatandril hukkunute, küüditatute, mõrvatute, jäljetult kadunute ja põgenike näol peaaegu veerandi oma elanikkonnast. Viimase meeleheitliku sammuna toimus 1944. aasta augustis-oktoobris eestlaste suur põgenemine võõrvõimu eest üle mere Soome ja Rootsi, Mandri-Eestist lahkuti Saksamaale, vähemal määral ka Austriasse ja Taani. Iga kümnes põgenik hukkus sellel karmil teekonnal.

Põgenemisel kogetud õudused, lähedaste, kodu ja kodumaa kaotus on mälestustena edasi antud põlvkonnalt põlvkonnale, paljud neist läbielamistest on vormitud pagulaskirjanduse suurepärasteks näideteks, jäädvustatud fotodel ja ajalookäsitlustes.

Näitus on koostatud Eesti Rahva Muuseumi, Eesti Kirjandusmuuseumi ja TÜ raamatukogu fondide põhjal.

Sirje Madisson,
ERMi Sõprade Selts

LASTE SUVELAAGRITE AASTAPÄEVAD 1959-1979

Eesti Hääl 14. august 1959

Laste külas Suvikodus

Nii kaua kui on peetud IEÜ laste Suvikodu on ka üks päev sellest, kus iga Inglismaa eestlane? palutakse suvikodu külastada ja tutvuda sellega, mis lapsed suvikodus on õppinud.

Seekordsele Suvikodu peole 9. augustil saabus bussi täis kaasmaalasi Londonist. Mujalt oli külalisi ainult üksikud, tingituna kahtlemata ka sellest, et alles mõni nädal tagasi leidis aset „Suvipäev”. (*toimetaja märkus – viimastel aastatel on need kaks üritust toimunud koos „Rahvapidu” nime all)*

Laste ettekanded algasid üldkoori esitus lauluga „Tulge kokku eesti pojad”, mille järele samad heledad lapsehääled laulsid „Kungla rahvast”. Lapsi oli õpetanud laulma kasvataja Virge Taul (*James*), kes ka juhatas Kaval Antsu ja Vanapagana lugu. Võimlemist lintidega demonstreerisid neli tütarlast, aga rahvatantse tantsis südilt palju paare. Rahvatantse oli õpetanud Ann Ranniko, klaveril saatis Maie Laul.

Pidu läbi, koguneti lipu langetamiseks lipu väljakule. Lauldi lipulaulu ja seejärele langetati lipp selleks päevaks hümni kõlades.

Eesti Hääl 29. august 1969

„Juubelipäev” laste Suvikodus

Möödunud laupäev kujunes Hothorpe Hallis, Laste suvikodus, teataval määral juubelisündmuseks: 1949. a. avati esimene Inglismaa Eestlaste Ühingu poolt korraldatud Suvikodu Wokingis, tänavune on aga 21ne, seega inglise mõiste järele „täiskasvanuks” saamine, nagu tähendas oma tervituskõnes mag. Salme Pruuden, esimene Laste Suvikodu juhataja. Samuti märkis prl. Pruuden, et kohal viibib, nüüd juba teismeline, üks esimesi suvekodu kasvandikke Ingrid Weinberg (*Williams).*

Lastepeo avas Suvikodu juhataja hr. E. Luuk lühikese avasõnaga, märkides, et sellest võttis osa 27 last – 8 poisi ja 19 tüdrukut. Tänavune laste kava oli üsna rikkalik. Kavalises osas: suuremad lapsed esitasid loo Kalevipojast,teemal „Kalev ja Linda”. Klaveripala esitas A. Yerburgh. Lugemispala „Neli aastaaega” esitasid: Ingrid Thomson, Helga Reitel, Rein Tisler ja Peeter Aug. Klaverisoolo oli väikesekasvuliselt Vicky Yerburgh’ilt. Salmiskese „Miks nii?” esitas kibekiirelt Tiina Tiik. Taas klaversoolo – seekord Linda Silberi sujuvatelt sõrmedelt. Lugemispala „Linnupesa” estitasid Rhea Sivi, Hedi Tiik, ja Linda Nurmela. Ilu lugemise „Kevade lähenemine” esitas Avelon Scott. Akkordeoni lugusid mängis hiljutine leeripoiss Peeter Sheldon, neis osa oma loomingut sentimentaalunistuslikel motiividel. „Õhtul laagris” luges Kristi Aug (*Fisher*). Tuntud kodumaine raadiosaade: „Siin Tallinn-Tartu ja Türi” esitasid humoorikalt Maris Aug ja Heiti Kirsima. Meeldivalt ja kaunilt mängis klaveripala Ester Luuk.

Rahvatantse – siin kõik noored lõid uljalt kaasa – oli rohkesti. Ja igamees tegi siin oma parima – on ju liikumises elu ja aktiivsus. Kava lõppes lastekoori ülesrivistamisega poodiumile, kus nad laulsid „Heinamaal”, „Kus Põhjalahe kohiseb” ja „Kiigu mu paadike”.

Laste pidulik koosviibimine lõppes hr. E. Luuk’i lõppsõnaga ja südamest tuleva rahvushümniga.

A Tonska

Eesti Hääl 7. september 1979

Ilu ja rõõm lastega

IEÜ traditsiooniline käesoleva aasta laste suvikodu lõpetas oma kaks nädalat kestnud tegevuse Hothorpe Hall’is, laupäeval 25. augustil.

Kõigiti õnnetsunud õppe- ja kasvatuslikku tegevust juhtisid meie noored pedagoogid – Kristy Sheldon, Astrid Miilmaa (*Edwards*), Karin Miilmaa (*Blakeley*), Peter Sheldon, Tiiu Kajando ja Maret Ots. Suvikodust osavõtjaid lapsi oli sel aastal kokku viisteistkümmend,nendest kolm poissi ja kakteistkümmend tüdrukut.

Krooniks ja võimete demonstratsiooniks kujunes ülimalt meeldejäädav lõpupidu, mis oli ilmestatud osaliselt aktusena ja põhiliselt laste ja noorte kontserdina, mille raamides esinesid ka noored instrumentaal saates ja omapoolse kooriga – koos lastega – paari ettekandega.

Laste koor laulis kaunilt avataktiks „Ei ma liiga väike” - teise palana võis kuulda „Mu isamaa armas”. Järgnes viiulisoolo väikeselt Ruth Ansonilt „Eesti rahvatantsude popurrii”. Väikesed – neli õekest Postid laulsid väga armastusväärses esituses „Uinu vaikselt mu lind”, millele järgnes nelja lapse deklamatsioon luuletusest „Neli pilti”. Sellesse kvartetti kuulusid Ruth Anson (*Williams*), Uku ja Ly Toom ning Ingrid Harris.

Lapsed esitasid oma täies koosseisus neli rahvatantsu: Laste tants, Kaera Jaan, Viru valss ja Oige ja Vasemba, Peter Sheldoni akkordioni saatel.

Lõpuks lauldi ühiselt ja võimsalt Eesti hümni.

BALTIC REMEMBRANCE SERVICE

The annual united remembrance service, which commemorates the deportation of Estonians, Latvians and Lithuanians to Siberia, took place at St. James’s Church, Piccadilly on Sunday 15th June.

The congregation of 130 people of all ages included 20 Estonians. All three countries were represented by their respective ambassadors.

The church service was conducted in four languages with Lagle Heinla representing the Estonian Lutheran Church and Katrin Legrain read from „Lamentations”. In between the readings and the hymns, there were musical interludes from the Lithuanian choir „Gausa” , and from the London Latvian Choir (with their Baltic friends). The latter sang „*Sind Surmani*” with the assistance of one Estonian in the choir and „*Zibsni zvaignes aiz Daugavas*”

Revd Canon David Knight from Oxford took the sermon which started with reference to his Baltic travels some 20 years ago, and of his regular current visits to Tallinn to see his daughter and her family. During his latest visit, he took the opportunity to visit the Museum of Occupation and he referred to its poignancy and how it serves as a continual reminder of the dreadful atrocities which have take place. He also took time to mention the challenges in the region at present, citing events in the Ukraine.

On reflection one has to ask, that with an ageing congregation comprised virtually completely of persons of Baltic background whether this event manages to influence the population in which we live here in Great Britain. There may be lessons to be learnt from others, be they the Baltic groups in Canada and the USA, or from other creeds and

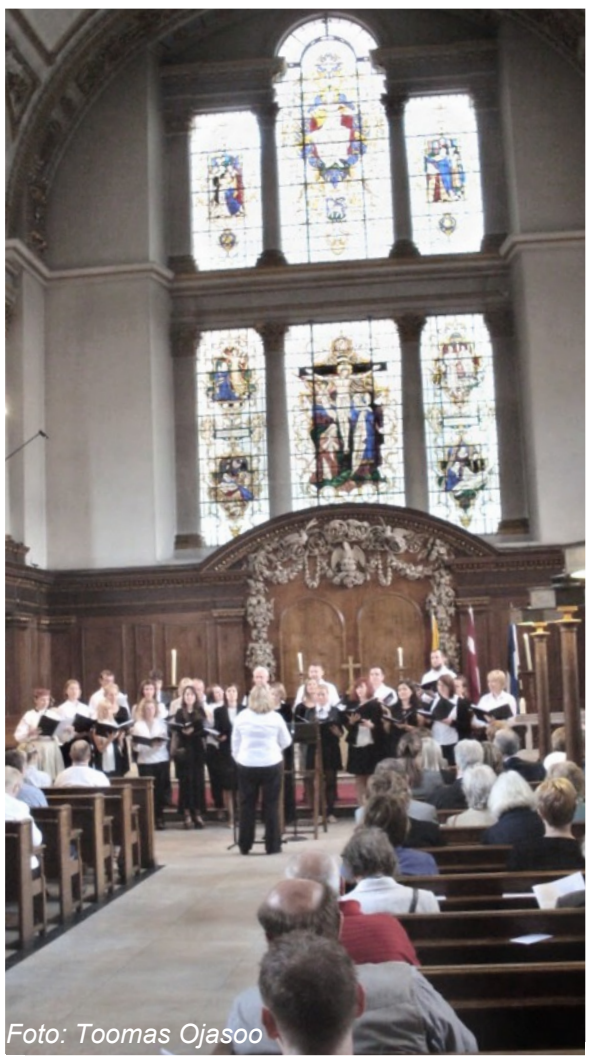

Foto: Toomas Ojasoo

races. The Baltic genocide is unfortunately unknown to those we meet on a daily basis. Why else did so many Balts come to live here as refugees after the second world war?

Toomas Ojasoo

PALUN VASTA EESTIS KEELES

Turistide jaoks on Eesti suurepärane koht reisimiseks. Eelkõige teeb selle lihtsaks asjaolu, et paljud eestlased oskavad nii mitut võõrkeelt, eriti need, kes töötavad turismisektoris ja teeninduses. Eriti hästi tuleb see esile nüüd, kui Eestis on algamas turistide hooaeg, ja sel suvel tuleb neid kindlasti rohkem, sest toimub laulupidu. Aga mõnikord on parem rääkida võõrastega eesti keeles. Näiteks kui keegi hakkab rääkima teiega eesti keeles. Nagu me kõik teame, on eesti keelt väga raske selgeks õppida. Kui keegi on kulutanud energiat ja aega, et õppida eesti keelt, siis nad väärivad võimalust proovida oma oskusi. Selge see, et nad ei õppinud eesti keelt juhuslikult. Nende valik rääkida eesti keeles tähendab, et nad tahavad harjutada oma keeleoskust koos kodueestlasega. Kui keegi räägib eesti keeles, siis minu soov oleks, et eriti teenindajad vastaksid eesti keeles.

Eestlasi on nii vähe, et mõnikord on raske neid mujalt maailmast leida. Võib-olla on see kellelgi esimene kord olla Eestis ja olla ümbritsetud eesti keelest. Palun ärge purustage nende põnevust, sest see juhtub, kui vastatakse nende emakeeles; see on masendav.

Välismaalase aktsent võib olla peaaegu arusaamatu ja tihti ei pruugi ta vallata eesti keele grammatikat, aga kõige tähtsam asi on, et ta proovib eesti keeles suhelda. Tänutäheks võiks anda selleks võimaluse, vastates eesti keeles. Mõned ütleksid, et viisakuse pärast peaks vastama samas keeles, milles räägiti. Võib-olla vestlus peatub kohe, aga selle pärast ei peaks muretsema. Kui kõneleja tõesti ei saa aru, millest jutt on, või ei taipa, mida järgmiseks ütelda, siis ta kindlasti küsib, kas oleks võimalik vestelda mõnes muus keeles. Nüüd võib näidata oma laia võõrkeeleoskust. Sel suvel tuleb siia palju väliseestlasi, et võtta ette palverännak laulu- ja tantsupeole. Nad tahavad väga rääkida siin eesti keeles, või pigem tahavad proovida rääkida eesti keeles. Palun kõigile turistidele võimalust saada siit toredaid kogemusi, kaasates ka neid, kes tahavad rääkida eesti keeles. Need, kes on kulutanud energiat ja aega, et õppida eesti keelt, on juba Eesti poolt ning ebakindlal ajal on Eestil tarvis nii palju sõpru kui võimalik. Võib-olla on välismaalasega raskem eesti keeles vestelda, aga see hea tunne, mis temas tekib, on hindamatu.

Eva Ensmann, Postimees

EELSEISVAD ÜRITUSED

RAHVAPIDU 2014

laupäeval 16. augustil - kell 13.30 kuni 23:30

Asukoht: Catthorpe Manor, LE17 6DF

Kell 13:30 - suvelaagri lapsed esinevad laulu ja rahvatantsudega; laulab Boris Lehtlaan Eestist.

Kell 19:30 kuni 11:30 - Tants - esinevad Boris Lehtlaan, Tiit Saluveer ja Tõnu Timm

- Superloterii
- Baar, soe söök ja suupisted kohapeal (Palume oma alkoholi mitte kaasa võtta)
- Ühislaulud
- Rahvatants
- Müügilauad
- Singing
- Dancing
- Entertainment in a relaxed atmosphere

Päevapilet - £10; Õhtune pilet £7;
Pensionärid ja üliõpilased - £7; Lastele alla 16. a. – tasuta.

EESTLASED JA EESTI SÕBRAD - OLETE KÕIK VÄGA OODATUD JA TERETULNUD!

BRING YOUR FRIENDS ALONG - EVERYONE IS WELCOME

Catthorpe Manor, Catthorpe, Rugby lähedal, LE17 6DF.
Transpordi ühendus autoga - lõunast M1 (J18); põhjast ja idast M6/M1 (J19)/A14 sidepunkti. Rongiga Rugby (N.B. nädalavahetusel toimub raudtee remont London - Milton Keynes vahel).
Rohkem infot saadaval: www.eestihaal.co.uk või tel: 07900 594049
Organiseerijad: IES 'Tulevik' ja Inglismaa Eestlaste Ühing
Toetajad: Eesti Suursaatkond Londonis ja

Nordic Hotel Forum

†

30. juunil 2014 lahkus Torontos meie kauaaegne hea sõber, Stolzenau koolivend ja kolleeg

Dr. HARRY MEINDOK

Mälestavad kurbuses

Gunnar ja Maarja Reiman

Harry Meindok tuli noore pagulasena Inglismaale, kus ta lõpetas oma koolihariduse Leicesteris. Ta õppis arstiks Londonis University College Hospital'is. Harry abiellus Dorothy'ga 1959 aastal ja nad emigreerusid Kanadasse 1964 aastal, kus ta töötas 35 aastat Toronto Western Hospital'is ning õpetas Toronto Ülikoolis. Harry oli ka asutajaliige ‚Eesti Üliõpilaskond Inglismaal'

Tänuavaldus

Südamlik tänu kõigile, kes minu abikaasa ja meie isa Roger William Edwardsi surma puhul kaastunnet avaldasid nii kaartide, sõnumite, meilide, lillede ja külastuste näol.

Oleme ülimalt tänulikud sõprade ja tuttavate abi ning toetuse eest sellel raskel ajal.

Astrid, Alexander ja Kristian Edwards

†

Mälestame

JOHANNES REIMANN'IT

sünd: 25.04.1915 Eestis

surn: 09.06.2014 Leicesteris

sugulased Eestis

Juhan ja Tiina

Johannes Reimann

Leicesteri Eesti Maja mälestab kauaaegset sõpra Johannes Reimanni, kes lahkus siit ilmast 99-aasta vanusena.

Johannes töötas aastaid Leicesteri Eesti Maja hooldaja ja baarimehena. Ta oli innukas ja austatud klubi liige ja sõber.

Langetame pea mälestuses ja tänus tema panuse eest eestluse hoidmisel Ühendkiningriigis.

SEL AASTAL ON EESTI LASTE SUVELAAGRI 65. JUUBEL!!

Hakka lastelaagri sponsoriks!

40 last eesti soost UKst, Eestist, Saksamaalt ja Itaaliast on registreerinud laagrisse. Üks laste suvelaagri sihtidest on luua sidemeid kodumaal elavate noortega ja selle tõttu on laagrilised ja õpetajad kodumaalt ning teistelt Euroopa maadelt noorte tuleku üle eriti rõõmsad.

Laagri korraldajad on väga tänulikud sponsoritele, kes viimaste aastate jooksul on laagrit toetanud rahaliste annetustega. Iga väike toetus aitab laagri kulusid katta ja abistab noori. Sponsoritele pakutakse välja -

- tasuta sissepääs Rahvapeole
- prii söögipilet
- 5 tombola piletit
- reserveeritud istekoht ja
- soovi korral pannakse sponsorite nimed ka Rahvapeo kavasse.

Kui soovid lastelaagri sponsoriks hakata, palun võtta ühendust laagrijuhi, Kristy Sheldoniga - 98 Bates Lane, Helsby, Cheshire, WA6 9LJ.
tel: 01928 725058

Haridus- ja Teadusministeerium
Estonian Ministry of Education and Research

Toetajad: EKN, IEÜ, Abistamise Komitee, Eesti Hääl

Transport Bradfordist Rahvapeole

Buss lahkub Bradfordi Eesti Kodust laupäeval 16. augustil kell 9:00. Sõit on tasuta eelregistreerimisega Paul Ratnikuga.

Minibus to Catthorpe for Rahvapidu

Those wishing to travel to Catthorpe for Rahvapidu please register with Paul Ratnik

Tel: 01274 544221 (Estonian Club) at the following times - Mon: 8-10 pm; Wed: 12-2 pm & 6-10 pm; Fri: 6-10 pm; Sat: 12-2 pm & 5-10 pm; Sun: 1-10 pm.

RAHVAPIDU ÖÖBIMISE VÕIMALUSED

Kõik toad Catthorpe Manoris on reserveeritud aga on võimalik broneerida tuba kahele Rugbys asuvas hotellides. Interneti kaudu oli 15. juulil tuba kahele saadav järgmiste hindadega: Ibis (Rugby East) - £37.05 - 7,5 km kaugusel Catthorpeist; Travelodge (Rugby) jaama lähedal - alates £32 - 7,0km; Premier Inn (Rugby North M6 Jct1) - £58 - 6,4km; Premier Inn (Rugby North Newbold) - £48 - 5,7km; Holiday Inn Junction 18 - £49 - 8.2km.

KODUMAALT LAHKUMISE 70 AASTAPÄEVA TÄHISTAMISE JUMALATEENISTUSED

LONDONIS

laupäeval 27. septembril - kell 14:00 Rootsi Luterlikus kirikus. Teenib õpetaja Valdo Lust

Peale teenistust on kohvilaud.
Rootsi Luterlik kirik, 6-11 Harcourt Street, Marylebone, W1H 4AG. (metroojaam: Edgware Road)

BRADFORDIS

pühapäeval 28. septembril - kell 15:30 Bradfordi Eesti Kodus. Enne teenistust (kell 14:30) toimub erakorraline Põhja-Inglismaa koguduse koosolek. Kõikide koguduste liikmete osatvõtt on oodatud. Teenib õpetaja Valdo Lust

Jumalateenistusele järgneb seltskondlik koosviibimine ja kohvilaud.
Bradfordi Eesti Kodu, 8 Clifton Villas, Bradford BD8 7BY.

LEICESTERI EESTI MAJA

366 Fosse Road North, LE3 5RS. Tel: 0116 251 6727
eestimaja@gmail.com

Leicesteri Eesti Maja teatab, et järgmine laste mängurühm on pühapäeval 3. augustil. Kellaaeg on muutunud ja alustame nüüd kell 13.00. Teretulnud on lapsed igas vanuses. Lisainformatsiooni saab Leicesteri Eesti Maja Facebooki leheküljelt.

ABISTAMISE KOMITEE LONDONIS

Pühapäevased lõunad peale suvevaheaega Londoni Eesti Majas

21. september; 12. oktoober;
16. november; 14. detsember - Jõululõuna

HEINA- JA LÕIKUSKUU

Tähtpäevad

28. juuli 1946	EELK Londoni Kogudus asutati
10. aug	Eesti Rahva Võitluspäev (Sinimäed 1944)
20. aug 1991	Iseseisvuse taastamine
23. aug 1989	Balti kett
2. sept 1945	II maailmasõja lõpp

Eesti Hääl soovib sünnipäeva lastele õnne

21. juuli	Sirje Ilmari
23. juuli	Rein Kalmaru
29. juuli	Endla Lepik (juubilar)
29. juuli	Eda Kalvik
31. juuli	Aili Eistrat
10. aug	Linda Rootalu
11. aug	piiskop Andres Taul
12. aug	Maarja Reiman
22. aug	Maimu Pärtel
24. aug	Katrin Hiietam
31. aug	Lia Schofield
2. sept	Arthur Sepp
7. sept	Enn Part (juubilar)

Sündinud

26. juuli 1841	C.R.Jakobson
2. aug 1878	Aino Kallas
7. aug 1930	Veljo Tormis
11. aug 1905	Ernst Jaakson
13. aug 1865	K. Türnpu
18. aug 1909	Milizia Korjus
26. aug 1928	Heino Laaneots
28. aug 1953	Tõnu Kaljuste

Surnud

11. aug 1886	Lydia Koidula
25. aug 1882	F.R.Kreutzwald
26. aug 1980	Milizia Korjus
28. aug 2006	Heino Lipp
4. sept 1998	Ernst Jaakson

Mälestame Inglismaal lahkunuid

1. aug 1972	Kindral-Major Arthur Lossmann
1. aug 1993	Ernst Tarn, IEÜ juhatuse liige ja laekur 1950-1984
22. aug 1995	Ernst Luuk, Bradfordi segakoor 'Kungla' juht ja Eesti täienduskooli juhataja
24. aug 1983	Leonhard Veski, Leicesteri Eesti Maja esimees ja koorijuht
2. sept 1970	ülempreester Nigul Hindo, Londoni Eesti Seltsi ja Londoni Eesti Maja esimees

Leinateated teistest eesti ajalehtedest

Eesti Elu (Kanada)
Helmi Tüll (Üksik) *25.06.23 Emmaste Vallas; † 31.05.14 (T)
Helju Kivioja (Petri) *31.01.31 Pärnus; † 04.06.14 (T)
Vilma Mihkleson (Tahk) *14.06.30 Hiiumaal; † 31.05.14 (T)
Hilja Teose (Parts) *28.12.26 Tartus; † 22.05.14 Montrealis
Jüri Pajur *19.05.42 Tallinnas; † 20.05.14 Briti Kolumbias
Ilme Kubu *06.08.24 Valgamaal; † 06.06.14 (T)
Heldur Jääger *24.07.32 Tallinnas; † 21.05.14 Briti Kolumbias
Lilly Anita Kingu *02.03.1907 Laiusel; † 08.06.14 London (Ont)
Agnes Marten (Kallas) *27.03.21 Neemes; † 12.06.14 (T)
Valentina Martin (Tamm) *01.07.21 Saaremaal; † 16.06.14 (T)
Erika Allas (Keerpärg) *28.04.22 Haapsalus; † 27.06.14 Vancouveris
Harry Meindok *28.02.29 Harjumaal; † 30.06.14 (T)
Herbert Kirves *30.03.26 Saare-Võhmal; † 03.07.14 Briti Kolumbia
Harry Meindok *28.02.29 Harjumaal; † 30.06.14 (T)
(T) - Toronto; (Ont) – Ontario

Eesti Päevaleht (Rootsi)
Agnes Kubja *13.05.21 Tallinnas; † 27.05.14 Höganäsis
Kristiina Kauri *09.07.43 Tartus; † 23.05.14 (S)
Haivi Niit *13.09.24 Hiiumaal; † 07.06.14 (S)
Mart Jürisoo *09.12.50 (S); 16.06.14 (S)
Aksel Mark *20.06.13 Karaskis; † 17.06.14 Uppsalas
Helju Teedla (Gutman-Marend) *02.01.20 Tallinnas; † 18.06.14 (S)
Harald Nurk *09.10.18 Viljandis; † 20.06.14 (S)
(S) - Stockholm

Vaba Eesti Sõna (USA)
Verner Esop *28.10.19 Raplas; † 31.05.14 Californias
Lydia Keerd *01.09.18 Põltsamaal; † 05.06.14 Wisconsinis
Robert Vänt *27.11.25 Saaremaal; † 01.06.14 Tallinnas
Jaan Lattik *06.12.38 Tallinnas; † 09.06.14 Ohios
Tiiu Tuulik (Viks) *02.07.22 Eestis; † 02.07.14 Michiganis
Holla Tõugas *22.02.22 Tallinnas; † 28.06.14 Baltimoreis
Avo Ranne *19.05.32 Tallinnas; † 01.07.14 Chicagos

Meie Kodu (Austraalia)
Evald Rooleht *04.03.23; † 17.04.14 Sydneys
Veronika Kaal *27.04.25 Tallinnas; † 25.05.14 Sydneys
Aino Põder (Hallenku) *06.04.27 Pärnus; † 16.06.14 Wollongong
Marta Kallast (Timm) *26.12.1904 Keilas; † 31.05.14 Sydneys
Eve Kaasik *15.04.13; † 11.06.14 Illawarras

ESTONIAN NEWS / EESTI HÄÄL - Published by the Association of Estonians in Great Britain
Toimetaja: Reet Järvik; Administraator: Toomas Ojasoo; Korrektuur: Tiina Kõiv. Esindajad: Bradfordis: Lydia Järvik; Londonis: Ida Lemsalu
Vaated Eesti Hääles avaldatud artikleis ei tarvitse alati ühtuda toimetuse seisukohtadega. Iga artikli eest vastutab allakirjutanu. Toimetaja võib teha muudatusi ilma autori loata.
Tellimishind aastaks: £22; välismaale £27.
Leinakuulutused - £2.50 cm veerul (miinimum £12); Ühisleinakuulutus - £4.00 isik; £5 perekond; Müügikuulutused - £3 cm veerul. Tšeki saajaks märkige "Estonian News", 4 Briar Gate, Long Eaton, Nottingham. NG10 4BL. Tel: 0115 877 6877
e-mail: info@eestihaal.co.uk
Printed by Printing Eye, 455 Sunleigh Road, Alperton, Middx. HA0 4LY

LAULU- ja TANTSUPIDU "AJA PUUDUTUS. PUUDUTUSE AEG"

4.-6. Juulini toimus Tallinnas XXVI laulu- ja XIX tantsupidu „Aja puudutus. Puudustuse aeg", millega ühendati kaks olulist märksõna – aeg ja puudutus.

Laulupeo kunstiline juht oli Hirvo Surva; tantsupeo pealavastaja Maido Saar, muusikajuht Toomas Lunge ning tantsupeo ideekavandi ja loo autor Sten Weidebaum.

Korraldajate sõnul oli tantsupeo ideekavand „Puudutus" sündinud igatsusest, et oleksime avatud märkama ja väärtustama seda, mis on päris (tõeline), ning ei raiskaks aega tühisusele ega sulgeks oma südant puudutustele.

Ilmataat soosis igati laupäevast rongkäiku. Kohalviibinute sõnul valitses seal kogu teekonna vältel imeline ja eufooriline meeleolu, *mida on võimatu sõnades edasi anda*.

Lauluväljakul süüdati peotuli kõiki traditsioone silmas pidades. President Ilves avas laulpeo lühikese sõnavõtuga.

Laulupeo esimese kontserdi kava „Aja puudutus" tõo kuulajate-vatajateni väärtusliku varamu alates esimesest, 1869. a laulupeost, liikudes iga lauluga ühest laulupeost järgmisesse – kuni aastani 2009. Teise päeva kavas oli aga palju uut ja põnevat loomingut kaasaegsetelt autoritelt.

Laulu- ja tantsupeost võttis osa üle 1400 väliseesti laulja-tantsija – Austraalias, Belgiast, Iirimaalt, Kanadast, Norrast, Rootsist, Saksamaalt, Soomest, Ukrainast, USAst, Venemaalt ning Suur Britanniast. Üldselt oli ligi 33,000 lauljat ning 10,000 tantsijaid. Kokku sai suurest peost osa 200,000 inimest!

Eesti Elu

KÄISIME LAULU- ja TANTSUPEOL!

Foto: Ly Tuubel

Olen koos oma õega Kariniga juba mitu aastat Euroopa Eestlaste kooris laulnud. Viimase aasta jooksul on koor intensiivselt ette valmistunud laulupeoks ja üritanud ülal hoida kõrget muusikalist taset.

Me mõlemad laulsime ka viimase laulupeo ühendkooris viis aastat tagasi ja tahtsime väga sel korral taas osaleda. Sel aastal õnnestus meie kooril esmakordselt saada valikkooride liiki, kes esinesid esimesel laulupeo kontserdil laupäeva õhtul. Atmosfäär lauluväljakul oli hämmastav eriti siis kui hakkas pimedaks minema. Lauluvalik oli hästi läbimõeldud kajastades nii vanu kui ka uuemaid laule ja kõik laulud said kiitust tuhandete pealtvaatajate poolt.

Pühapäevane laulupidu algas suure rongkäiguga läbi Tallinna tänavate. Oli vapustav näha nii palju inimesi tänavatel, kes avaldasid austust kooridele ja rahvatantsijatele üle Eestimaa ning ka kaugemalt. Kes oleks võinud ette kujutada, et sellisel väiksel maal on niivõrd suur ja uhke koorilaulu traditsioon! Mulle läks see kõik väga südamesse.

Teine laulupidu oli eriti rõõmurikas üritus, millest mul oli au osa võtta. Ilmad olid ilusad ja nii lauljad kui ka pealtvaatajad nautisid seda toredat päeva. Inglismaalt oli palju eestlasi sõitnud laulupeole ja nende hulgas oli ka palju noorema põlvkonna esindajaid ning ma olen kindel, et nendel kõigil jäid nagu minul head mälestused laulupeost.

Astrid Edwards

Olin tantsupeol esimest korda ja oli väga tore ja mõnus tantsupidu. See oli uskumatu, et oli nii palju tantsijad.

Olin laulupeol teist korda ja terve see kogemus oli väga liigutav. Laulusime tuttavaid ning uusi laule ja tänan Euroopa Eestlaste laulukoori dirigenti, kes meid valmistas ette laulupeoks. Kui seisin laval siis pisarad voolasid ja tänasin kadunud ema ja isa, et nad kasvatasid mind eestlaseks. Ootan huviga järgmist laulupidu.

Karin Blakeley

"Seekord läks laulupidu eriliselt hinge, mõtted liiguvad veel praegugi tihti tagasi nende päevade juurde. Minu jaoks kõige suuremad elamused olid tantsupidu, mida käisin esimest korda vaatamas, ning loomulikult oma enda koori laulupeole viimine ning dirigendi roseti kandmine. Tantsupidu liigutas sedavõrd, et pisarad voolasid terve etenduse aja. Eestimaa on nii tugevalt südames, ka siin eemal olles, ning tuhanded tantsijad võimendasid seda tunnet omakorda.

Me tegime kooriga palju tööd, et üldse laulupeole saada. Oli väga võimas esimese Londoni Eesti koorina rongkäigus marssida ning siis mõlemal päeval laulukaare all laulda. Tean, et terve koor sai elamuse, mida ei olegi tegelikult võimalik sõnades kirjeldada. Olen tänulik oma lauljatele ja Eesti seltsile selle võimaluse eest. Ootame juba õhinal järgmist laulupidu."

Helen (Aun)

Käisin laulupeol!

Ei käinud. Istusin kodus arvuti ees, kohvitass käes ja pisar silmis. Jälgisin pinevusega selget rahvushäälingu ülekannet arvutis mitu korda uuesti, kuni isegi teise päeva kontserdi laulud olid mulle tuttavaks saanud. Aga siiski, just esimese päeva kava puudutas südant sügavalt. Laulud, milliseid oleme kuulnud oma elus erinevates olukordades nii tihti ja nende hingeline sisu liigutab meid.

Oli ka Inglismaal eestlaste hulgas neid, kes laulupeole sõitsid. Noori ja mitte enam nii noori, kelle sealolek pakkus neile kindlasti unustamatu elamuse.

Taevaisa oli pidu päiksega õnnistanud ja publiku rõõmsad näod kinnitasid kõikide naudingut. Huvitavad oli sõnavõtud, filmitud peatükid minevikust ja intervjuud tähtsate tegelastega. Silmailuks oli lauljate rahvariiete

Foto: Toomas Ojasoo

otsatu variatsioon. Meelde aga jääb maestro Roman Toi Torontost, kes 98 aastasena oli selle pika reisu ette võtnud. Meelde jääb palju, aga üle kõige valitseb jälle uhkus ja tänutunne.

Maarja Reiman

Praegu istun oma aias päikese käes ja meenutan kui nauditav oli tantsupidu ja laulupidu.

Seekord reisisin Tallinna koos sugulaste ja sõpradega. Mõned nendest olid minuga koos Inglismaa eestlaste laste suvelaagris rohkem kui viiskümmend aastat tagasi!

Reede õhtul olime tantsupeol Kalevi staadionil. Meil oli hea meel, et sel aastal leidis tantsupidu aset sellel staadionil, kuna seal oli igal pealtvaatajal hea vaade. Tantsijad nägid rahvariietes nii ilusad välja ja üldine koreograafia oli hämmastav. Seda oli rõõm vaadata. Võimatu on leida sõnu, et kirjeldada sellist sündmust. Üks minu sõpradest ütles, 'see oli niivõrd fantastiline etendus, et ma seda iial ei unusta.'

Laupäeval seisime üle nelja tunni Viru hotelli ees koos inimestega Eestist, Saksamaalt, Kanadast ja Inglismaalt ja vaatasime möödaminevat rongkäiku. Oli väga lõbus olemine. Me laulsime, plaksutasime ja hõikasime toetust igale maakonnale. Eriti tore oli näha IES 'Tuleviku' liikmeid marssimas koos Euroopa Eestlaste kooriga.

Pühapäeval jalutasime lauluväljakule läbi Kadrioru pargi. Olime laulupeol algusest kuni lõpuni. Ilm õnnistas meid ja päike paistis terve päev. Ilm oli aga nii soe, et meie imestasime kuidas kõik tegelased said laval hakkama. Rahvariietes pidi kindlasti väga kuum olema. Lõpuks tuli 22,000 lauljat lavale ja laul kõlas nii

Foto: Ly Tuubel

vahvalt, et tõi õnnepisarad silma. Lauljad ei tahtnud lavalt lahkuda ja siis lauldi veel tund aega edasi koos pealtvaatajatega. See jättis nii hea mulje, et lähen kindlasti tagasi 2019. aastal.

Kristy Sheldon

This was my third time at a 'Tantsupidu' in Tallinn and once again it was an amazing performance. Cannot wait for the next one'.

Bethany Sheldon

Lennart Meri oli öelnud et laulupidu ei ole moe asi vaid on südame ja armastuse asi. Olen saanud kaas laulda viimasel 'Üheshingamine' nimetatud laulupeol ja ka nüüdses 'Aja puudutus/Puudutuse aeg' laulupeol ja lisaks sellele, et laulupidu on ka hingele hea – koos laulda rohkem kui 20,000 eestlasega was 'Out of this world' ja üks tipp eluelamusi.

Ingrid Williams

Laulupidu oli suurepärane, nagu alati! See aasta oli minul kolmas kord; olin noorte laulupeol 3 aastat tagasi ja "Üheshingamise" laulupeol 5 aastat tagasi. Kõik oli väga hästi korraldatud ja Tallinn oli nii elav koht nende päevade jooksul! Oli tore ka näha nii palju eestlasi Inglismaalt Tallinnas. Mulle meeldib eriti Tantsupidu - ma ei saa ette kujutada, kuidas koreograafid kõik selle keerulise kava välja mõtlevad!!

Laura Key

"It was such a shame to miss the Tantsupidu, but the Laulupidu was excellent, just like 5 years ago! There is such atmosphere at those events, and a unique one at that. I'm really looking forward to the next one, if not the Noorte Laulupidu or a night concert at that open air concert stadium!"

Foto: Toomas Ojasoo

Alex Edwards

"Esimese tõelise laulupeo tunde sain kätte reedel. Siiamaani olime harjutanud ja laulnud oma väikse kooriga. Me ei olnud saanud osa võtta Tallinnas toimuvatest ühisproovidest. Kogunesime ühisprooviks laulukaare taha ja kui siis esimest korda väravast sisse pöörasime - see esimene pilk lauljatest täitunud laululavale - vägev! Nüüd me olime ka osa sellest hiigelkoorist.

Veel oli liigutav see, kuidas mu inglasest kallim kaotas oma reserveerituse ja pühkis salaja silmanurka tantsupidu vaadates."

Kati

LAULU- ja TANTSUPIDU "AJA PUUDUTUS. PUUDUTUSE AEG"

„Londoni Eesti Seltsi rahvatantsurühmal" sai teoks meie kauaaegne ja vaikimisi jõudu kogunud mõte ja soov osaleda XXVI Laulu-ja XIX Tantsupeol Tallinnas. See teekond oli raske ja kohati käänuline kus oli kõike nii naeru kui ka higi; kus ei puudunud ka traumad harjutustel. Kõik see ei heidutanud meid ja üksteist aidates ja toetades kindlalt ja üksmeelselt saime üle igasugustest takistustest.

Foto: Ly Tuubel

Jõudes kohale mõned päevad enne pidustusi olid meil ühised tantsuproovid teiste rühmadega. Oli päikest ja vihma, mis kõik koos kujundas just selle imelise atmosfääri. See kõik oli nii meeliülendav, mida igaüks meist nautis ja ammutas sellest kõik mis võtta oli.

Etendused toimusid kolmel päeval ja igaüks neist oli kordumatu. Ei saa kirjeldada seda tunnet, kui kõlas tuttav muusika ning astusime esimesi samme peoväljaku suunas, kus rahvas ootas meid. Paljudele meie rühma liikmetele oli see esmane kogemus ning ega me vist päris täpselt mõistnudki, mis see kõik oli ja mida see tähendas, olles ise õnnelikud selle üle mis me rühmana olime saavutanud.

Siinkohal tahaks tänada kõiki, kes on olnud meile abiks ja toeks ühel või teisel moel ja aidanud meid sellel imelisel teekonnal! Suured tänud Marilin ja Paul Adamson'ile organiseerimisel ning meie tantsude juhendajatele-õpetajatele: Merja, Liisi, Marje Viilu, Andrus Ilp, Vaike Rajaste ja Angela Arraste. *Villu Kamarik*

Foto: Ly Tuubel

„Thanks to a dear friend, I joined the London Estonian Folk Dance Group as she needed a partner. We worked hard for many days and hours all making sacrifices and, in the end, it paid off as we were accepted to perform at Tantsupidu, the biggest event any of us had ever taken part in. During rehearsals we were eager and excited – neither rain nor cold made us grumble.

We performed with delight, excitement, and expectation. Our senses were reeling and our hearts full of joy. It was overwhelming but soon it was over. „We came, we saw, we did it!" I stood looking at the Estonian flags being unfurled and flapping in the wind against the blue sky like that of the flag. My thoughts were - I am dancing in another country, a different culture, with their unique language and customs, and I am here being bathed in the wonders the human spirit. I am so privileged to be a part of this and so touched by what is happening and where I am. For each one of us, it was a personal journey but dance made us come together. *Michael Channon*

Foto: Toomas Ojasoo

Foto: Toomas Ojasoo

Vasakul: Iirimaalt tantsijad; Üleval: LES tantsurühm ja laulkoor; Euroopa Eestlaste koor.

SPORT

Kergejõustik

11 juulil Dublinis püstitas Tiidrek Nurme Eesti rekordi 3000 meetri jooksus, saades aja 7.48,24. Nurme jäi kolmandale kohale, temast eespool lõpetasid mehhiklane Juan Luis Barrios (7.44,21) ja ameeriklane Trevor Dunbar (7.45,09). Nurme tulemus oli seitse kümnendikku parem kui ligi 33 aastat Toomas Turbi nimele kuulunud Eesti rekord.

Gerd Kanter sai Teemantliiga etappidel Lausanne'is (3 juuli) ja Monacos (18 juuli) kolmanda koha. Lausanne'is võitis poolakas Piotr Malachowski 66.63-ga, teine oli 66.50-ga kuubalane Jorge Fernandez. Kanter jäi kolmandaks tulemusega 64.91. Kaks nädalat hiljem Monacos järjekord oli sama, kuigi Kanteri tulemus oli ta hooaja tippmark, seitse sentimeetrit parem! 1. Malachowski 65.84; 2. Fernandez 65.46; 3. Kanter 64.98

20 juulil peetud Lapinlahti etapil Soomes võitis naiste kõrgushüppe 21 aastane Eleriin Haas Eesti kõigi aegade teise tulemuse 1.93-ga. Eesti rekord 1.96 kuulub Anna Iljuštšenkole.

Sõudmine

Eesti paarisaeruline neljapaat koosseisus Kaur Kuslap, Allar Raja, Sten-Erik Anderson ja Kaspar Taimsoo sai 13 juulil Luzernis toimuval sõudmise MK-etapil Suurbritannia järel teise koha. Sõidu võitis ajaga 5.50,99 Suurbritannia. Eestlased jõudsid finišisse 5.52,37-ga. Kolmas oli USA (5.54,73).

250 meetri peal olid eestlased veel neljandal kohal, 1200 meetri peal võeti korraks sisse isegi liidrikoht. Ülitugeva lõpu tegi aga Suurbritannia esindus, kes möödus Eestist umbes 1600 meetri juures ning edestas meie paatkonda finišis 1,38 sekundiga.

"See oli üks nendest sõitudest, kus ma ei teadnud, kuidas meil läheb, keskendusin ainult tõmmetele. Finišis olime üllatunud, et tulime teiseks. Oleme tänase esitusega kõik väga rahul," lausas Raja.

Tennis

Anett Kontaveit teenis 15. juuli Rootsi lahtistel tenniseturniiril oma senise karjääri väärtuslikema võidu, alistades avaringis üllatuslikult prantslanna Alize Cornet` (WTA 21) 7:6, 6:3. Teises ringis kohtus 18-aastane Anett kõva Slovakkia tennisisti Jana Cepelovaga (64). Cepelova võitis eestlanna kahes setis 6:4, 6:3.

Samal turniiril pääses Kaia Kanepi esmakordselt avaringist edasi, alistades Johanna Larssoni 6:2, 4:6, 7:5. Teises ringis oli tema vastaseks hollandlanna Richel Hogenkamp. Kaia võitis mängu kahes setis, 6:3, 6:1. Veerandfinaalis kohtus Kanepi sakslanna Mona Bartheliga (59) kellele ta kaotas 2-6; 6-7.

Anett Kontaveit on viimaste nädalate jooksul tõusnud WTA maailma edetabelis 161 kohalt 146 kohale. Kaia on aga langenud kaks kohta 54'le.

Wimbledoni tagajärjed: Avaringis lätlane Ernests Gulbis alistas ta eesti naabri Jürgen Zoppi 7-6; 7-5; 7-6.
Kaia Kanepi alistas maailma edetabelis 9. kohal serblanna J Jankovici 6-3; 6-2. Teise ringis Y. Shvedova Kazahkstanist (53) oli liiga tugev Kanepile. 3-6; 7-6; 2-6.

ANGLO-ESTONIAN CHARITY AFTERNOON AT SEITSEMAJA

Saturday 23rd August starting at 2.00 p.m.
Bob and Lynn are hosting a charity event, in aid of the local Tartu orphanage, for anyone with ties to GB - either British, married or partners of Brits or Anglophiles, etc.
There is a 5 euro fee per person (children free) to cover food from the buffet and barbeque. You are welcome to bring your own drinks although beer, wine and soft drinks will be available for purchase. Should anyone wish to stay the night, it will be on a first come first served basis.

B & B GUEST HOUSE/ KÜLALISTEMAJA TARTUMAAL

Lynn and Bob Haidak, originally from Lancashire, run a bed & breakfast guest house in Ülenurme on the outskirts of Tartu. There are four double/twin rooms. Room rate including breakfast is €45, single occupancy €32, (€5 discount for 'Tulevik' members).
Extras include a small heated swimming pool (open spring & summer), sauna, BBQ facility and two bicycles for hire.
Contact: Lynn Haidak, Metsaääre 7, Ülenurme, 61714, Tartumaa. Tel: +372 6661163 Mob: +372 5334 1388. Email: guesthouse.seitse@gmail.com;

Books available from Eesti Hääl

"THE INDRAWN HEART" by Max Boyle. A travelogue in Estonia. Max, whose mother was Estonian, writes with humour and personal feelings about his journey to all corners of Estonia. £11 (inc. p+p).

"CHANGING IDENTITIES: Latvians, Lithuanians and Estonians in Great Britain" by Dr. Emily Gilbert. This book (446 pages) is available from Amazon.co.uk at £10.85. If you are unable to purchase the book online, Eesti Hääl will order the book on your behalf (handling fee £2.00 per copy). ISBN 9781481875455.

"INTO EXILE" by Elin Toona-Gottschalk.
"The Economist" book of the year".
Elin, granddaughter of the famous poet Ernst Enno, recounts her early years in Estonia, her departure in 1944 with her mother and grand-mother and her harrowing life in a children's home in Yorkshire, before embarking on an acting and writing career in London. For the past 35 years she has lived in the USA. £15 (inc. p+p). (ONLY TWO COPIES LEFT!)
Cheques payable to 'Estonian News'. Contact: Tel: 0115 877 6877.